

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

746. An, dum is, ad quem facta devolutio, hoc jure devoluto conferat indigno seu inhabili, devolvatur collatio ad ejus Superiorem; an verò revertatur ad primum collatorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

quatenus nimirum est Superior ordinarii collatoris negligentis conferre. Proceditque idipsum, ubi Episcopus scienter indigno contulit, confirmavit, instituit, ut Pirh. n. 35. Laym. in c. cum in cunctis, de elect. §. Clerici sanè. n. 7. Lott. num. 40. dicens, hunc esse casum specialem ratione dictæ communionis; uti hanc hujus mutæ devolutionis causam agnoscunt omnes in cit. c. 2. de concess. prab. & subdit n. 42. tunc Capitulum auctoritate canonis in ea parte effici superius ipso Episcopo, & quocunque alio, juxta c. sanè. 2. de offic. Deleg. & c. ult. 93. distinct. ac ita non recedi à regula data; quod devolutio nunquam fiat ad inferiorem. Restringeri verò hanc devolutionem ad beneficia, quæ Episcopus confert jure proprio, & non extendi ad ea, quæ confert jure devoluto, ait Lott. n. 4. citans Abb. post Innoc. in c. cum in cunctis, n. 7. Bellam. & Compostellan. ibid. Hinc, etiam si Episcopus & Capitulum inter se provisionem beneficiorum, quæ ad ipsos etiam simul pertinebant per turnos divisissent, & Capitulum negligens fuit in provisione, vel scienter indignum providerit in suo turno, devolutio nequaquam fit ad Episcopum, sed ad Episcopi & Capituli Superiorem. Idem est, dum absque divisione in turnos simultanè conferunt Episcopus & Capitulum, & propter æqualitatem vocum neutra collatio concludit, Card. de Luca de benef. d. 1. n. 31. ubi is, quod tunc devolutio fiat ad Papam. Item dum aliàs Capitulum & Episcopus simultanè habent conferre, & absque eo, quod divisio facta sit per turnos, neglexerunt conferre, devolutio neque fit ad Episcopum, neque ad Capitulum, sed ad Superiorem illorum. c. 2. de concess. prab. quia cum tam Episcopus, quam Capitulum sit in culpa seu negligentia, ut supponitur, neutra pars inde commodum referre debet; & si in tali casu devolutio fieret ad Episcopum tanquam caput, videretur fieri devolutio ab eodem ad eundem, & ipsemet supplere negligentiam propriam. Idem est, si tunc devolutio fieret ad Capitulum. Pirh. loc. cit. n. 39. Ratio horum est, quod in tali provisione Episcopus non est Capitulo Superior, sed æqualis, & devolutio, ut dictum, nunquam fit ad parem, sed ad Superiorem. Castrop. loc. cit. n. 2. Garc. p. 10. r. 3. n. 37. Idem est, quando per canonicum, cui in turno Capituli ex commissione seu Ordine ipsius competit, non providetur intra tempus. Garc. n. 36. Quod si tamen Episcopus ex consuetudine vel concessione speciali simul etiam sit Canonicus capitularis suæ Ecclesiæ Cathedralis, & sic valens duplicem representare personam, interessendo actibus capitularibus veluti Episcopus seu Prælatus, vel ut Canonicus interfuerit collationi beneficij, devolutio ob negligentiam fit ad eundem ut Episcopum, sive ut caput Capituli; quia tunc non supplet negligentiam propriam, sed Capituli; cum interessendo collationi beneficij non ut prælatus; sed ut Canonicus, ut prælatus non fuerit negligens, sed ut singularis canonicus unà cum cæteris Capitularibus, quemadmodum, ut habetur in c. penult. de appell. in 6. si contingat appellari à provisione Capituli, potest appellari ad Episcopum, si ipse interfuerit ut Canonicus; secus si ut Episcopus. ita ferè Pirh. de concess. prab. n. 39. juxta c. 2. tit. eod. Card. de Luca de benef. d. 1. n. 31. & d. 30. n. 19. nisi tamen ipse in hoc casu dolose impedierit, ne collatio fieret intra tempus datum ad conferendum; tunc enim devolutio non fiet ad ipsum, etiam si collationi in Capitulo interfuerit non tanquam Episcopus, sed

ut Canonicus: sed ad Metropolitanum (nisi dolus ille Episcopi probabiliter excuset Capitulum à negligentia, in quo casu Capitulum restitueretur in integrum) quia dolus non debet patrocinari. Pirh. loc. cit.

2. Respondeo secundò: hæc devolutio fit gradatim, & non per saltus; ita ut, si alius inferior Episcopo collator negligat conferre, non illico devolutio fiat ad Papam (excepto tamen illo casu, de quo paulò antè ex Parisio de negligente conferre resignata in manibus suis, ubi devolutio fit immediatè ab illo ad Papam) sed ad immediatum Superiorem, nempe Episcopum. Lott. cit. q. 24. n. 42. citans Abb. in c. 2. de concess. prab. n. 7. Caslad. decis. 8. n. 1. de prab. Rebuff. in pr. tit. de devolut. num. 17. &c. Hinc est, quod, qui impetrat beneficium tanquam devolutum ad Papam, necesse habeat justificare, omnium inferiorum, seu intermediorum scientiam; in infimo seu primo collatore de vacatione, in cæteris de devolutione ad eos factà. Lott. nu. 45. citans plures Rot. decis. intelligenda tamen hæc omnia, nisi versetur in exemptis, qui sunt immediatè subjeti Sedi Apostolica; tunc enim ad ipsam Sedem rectà, cum alium non habeat Superiorem, fit devolutio. c. cum singula. & c. licet. de suppl. negl. Præl. Lott. num. 47. Abb. Caslad. Rebuff. ubi ante. Idem est, dum ageretur de implicita devolutione per viam appellationis ad ipsam Sedem emissã, Lott. l. 3. q. 17. n. 104.

3. Respondeo tertio: fit igitur devolutio ab inferiore collatore ad Episcopum, seu Ordinarium loci, in quo sita sunt beneficia, ab Episcopo ad Archi-Episcopum seu Metropolitanum, ab hoc ad Primatem, vel etiam Patriarcham, si illi subiectus est Metropolitanus. Castrop. cit. n. 2. Lott. cit. n. 43. qui tamen n. 44. ex Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 23. ait, illud de Patriarcha minus receptum esse) Pirh. de concess. prab. num. 34. Eadem intelligenda, dum neglecta presentatio, electio, nisi quod dictum illud: devolvi provisionem ad proximum Superiorem in electione in Cathedralibus, intelligendum sit de eo Superiore proximo, ad quem spectat potestas confirmandi electum; ita ut is tunc unico actu exercere possit electionem jure devoluto, & simul confirmationem jure proprio tanquam Metropolitanus; adeòq; talis provisio habeat vim electionis & confirmationis. Pirh. loc. cit. n. 38. citans Abb. in c. dilectus. de concess. prab. n. 3. unde cum jam hoc tempore promotio seu confirmatio Episcoporum, non ad Metropolitanum, sed ad Papam spectet, dum Capitulares neglexerunt eligere Episcopum, devolutio fit ad Papam, non ad Metropolitanum, etiam in Germania vi concordatorum. Pirh. loc. cit. de elect. Præl. n. 98.

Questio 746. An igitur, si is, ad quem facta devolutio, hoc jure devoluto conferat indigno seu inhabili, devolvatur collatio ad ejus Superiorem; an verò revertatur ad primum collatorem?

Respondeo: si talis scienter conferat indigno, ita ut collatio ipso jure sit nulla, provisio devolvetur ad ejus Superiorem: si verò ignoranter contulit indigno, nulla fiet ab illo devolutio: si denique scienter contulit indigno, qui tamen ipso jure non erat indignus, sed postmodum per sententiam factus inhabilis, & ejus provisio irritatur, provisio revertitur ad primum collatorem; quia facta provisio validã, cessavit devolutio, & si postea

ob vitium electi irriteretur, denuò vacat beneficium, & tanquam denuò vacans provideri debet. *Castrop. loc. cit. n. 7.*

Questio 747. Quo jure Ordinarius conferat beneficia ex negligentia inferioris collatoris ad eum devoluta?

Respondeo primò: jure proprio & veluti reassumptionis, quod declaratur, dum Prælatus inferior constitutus intra diocesim, & sub Episcopo seu dicecesano de consuetudine legitimave præscriptione, aut jure alio speciali beneficia quadam conferre habet, ita ut solum collationis exercitium vel jus actuale penes illum resideat, ipso jure habituali conferendi, quâcunque possessione vel consuetudine non obstante inabdicabiliter & impræscriptibiliter penes Ordinarium seu Episcopum continuante, adeoque collator inferior non nisi tanquam sub Ordinario ejus veluti partes vicarias gerendo conferat, Ordinarius vi hujus juris sui habitualis, quoties inferior jus suum actuale exercere negligit, aut male exercet, hinc conferendo ea Episcopus agit jure proprio & nativo, seu primavo semper retento in omnia diocesis suæ beneficia, solumque accidentaliter impedito ejus exercitio, quod ex consuetudine aliòve jure speciali translatum est in inferiorem collatorem, sub implicita tamen conditione illud rectè & diligenter exercendi. Et sic, dum contingit casus negligentia vel mali exercitii inferioris, Episcopus non confert jure novo ac dativo, tanquam mittens falcem in alienam messem, ita ut proprii messoris partes suppleat; sed jure suo, ac potius in ratione reassumptionis ac reversionis ad suam causam, tanquam ex cessante causa concessionis dicti exercitii seu juris actualis, quod remanet resolutum, Cujus contrarium est in Metropolitano, aut Patriarcha, dum negligente, aut indigno conferente Episcopo, ad eum devolvitur collatio; hic enim jus nullum habet proprium & ordinarium conferendi beneficia alienæ diocesis, sed illud ita accidentaliter acquirit potius jure dativo, & quodam jure auxiliario, suppleto partes proprii pastoris negligentis, ut ita consultum sit Ecclesiis, ne diurnam patiantur vacationem; cum Papa, qui est Ordinarius Ordinariorum, ob locorum distantiam & negotiorum multipliciter supplere commodè non possit has partes, quas juxta limites ab eo præscriptos Metropolitanis vel Patriarchis commisit, ita ferè Card. de Luca de benef. d. 1. n. 7. 9. 16. citans pro hoc Abb. in c. cum contingat. de foro comper. n. 18. Barb. de Episc. alleg. 127. n. 19. & Rot. decis. 514. n. 1. p. 1. divers. Atque ita propter dictum jus illud habituale perseverans apud Episcopum, beneficium dicitur spectare ad dispositionem Ordinarii, quod is potest conferre tantum in casu devolutionis. Card. de Luca loc. cit. num. 12.

2. Respondeo secundò: nihilominus in beneficiis exemptis Ordinarius non jure proprio & dicecesano; sed ex delegatione Sedis Apostolicæ supplet negligentiam collatoris. C. de Luc. de benef. d. 27. n. 10. citans Rotam decis. 635. n. 2. p. 3. & decis. 891. n. 3.

Questio 748. Num is, ad quem facta devolutio, possit etiam mittere in possessionem?

Respondeo affirmativè, vel saltem potest præcipere, ut provisus à se mittatur in possessionem

ab iis, quibus ex cujusvis Ecclesiæ consuetudine id competit; inductio enim in possessionem accessione sequitur ad jus per legitimam collationem obtentum. Laym. in c. ex parte. de concess. præb. num. 1. Pirh. loc. cit. n. 42.

Questio 749. In particulari, an si Cardinalis Episcopus collator ordinarius non contulit intra 6. menses beneficium, quod vacavit in mense aliâ Apostolico, ad quem fiat devolutio?

Respondeo ad Archi-Episcopum seu Metropolitanum, juxta terminos c. 2. de concess. præb. Garc. p. 5. c. 1. n. 631. Gonz. gl. 24. q. 4. ex n. 78. quia tale beneficium nunquam fuit reservatum; cum regula 8. Cardinales ordinarios collatores non comprehendat, sed eos excipiat; nec beneficium per devolutionem vacat de novo, sed semper durat prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit reservatum, remanet tale, seu non reservatum in perpetuum. Sed neque Cardinalis Episcopus potest dici exemptus ab Archi-Episcopo ad istum casum devolutionis, maxime, cum beneficia ipsa nullo modo possint dici exempta ab Archi-Episcopo. De cetero dum Cardinalis negligit vigore indulti conferre beneficium reservatum, devolvitur collatio ad solum Papam; quod longè quid diversum est à præcedente puncto; cum agatur de beneficio reservato conferendo vi indulti, quod semper remanet, & à principio fuit reservatum. Garc. n. 632. Gonz. gl. 53. à num. 37. contra Chok. ad reg. 8. gl. 10. n. 6. ubi, dum dicit beneficia, quæ vi indulti conferre potest, & negligit conferre, devolvi ad Archi-Episcopum, & non ad Papam, videtur confundere beneficia, quæ vigore indulti confert Cardinalis cum iis, quæ confert vi exceptionis factæ in regula 8. Idem cum Chok. tenet Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. §. 5. n. 20. dicens devolvi in eo casu collationem ad immediatum Superiorem, etiam si vacatio contigisset in mense Apostolico, cujus rei ratio fundetur in ea generali regula, quod indultum Cardinalis tantum removet obstacula & impedimenta regularum Cancellariæ; & provisus in consequentiam indultorum non dicitur provisus Apostolici quò ad ea, quæ ipsi Cardinales tanquam Episcopi conferre possunt; imò censentur semper provisus auctoritate ordinariæ; quin etiam, si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provisus ab eo diceretur provisus ab Ordinario quò ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent. Et hinc locus est dispositioni c. 2. de præb. ita ille; quamvis in sequentibus idem ferè iisdem verbis dicat, quod nos in anteriore parte responsionis.

Questio 750. Ad quem fiat devolutio à Legato de latere?

Respondeo: ab eo non fieri devolutionem, nisi ad solum Papam; cum nulli alii subdit. Garc. p. 5. c. 3. n. 22. Porrò cum Legatus conferre possit beneficia devoluta, etiam ex propria culpa seu negligentia ad Papam (ut tenet Garc. n. 26. secutus Gamb. de pot. Leg. l. 3. num. 14. & 622. Selv. p. 2. q. 3. n. 42. Imol. Card. & alios, quos citat contra Lapum in Clem. si de benefic. de præb. dicentem, non posse Legatum, postquam negligens fuit in conferendo, ex post conferre illud, dum collatio devoluta ad Papam) non currit illi, sicut aliis Ordinariis.